

***Manuál aplikace nového
občanského zákoníku do
podmínek členských klubů FAČR***

ÚVOD

Dnem 1. 4. 2014 vstoupí v účinnost nový občanský zákoník (dále jen „NOZ“). Jeho dopady do činnosti občanských sdružení působících v oblasti sportu podrobně analyzoval Český olympijský výbor ve spolupráci s Českou unií sportu. Tento dokument je k dispozici na webových stránkách www.cusc.cz v sekci služby.

S ohledem na komplexnost tohoto materiálu, jež je pochopitelně provázena i určitou obecností (je určen pro všechny sportovní kluby a tělovýchovné jednoty), připravilo LPO FAČR **pro potřeby fotbalových klubů** tento stručný manuál, který shrnuje hlavní dopady NOZ do jejich činnosti včetně návodu k postupu při provedení potřebných kroků.

Na tomto místě je důležité zmínit, že ustanovení NOZ mají přímý dopad na ty fotbalové kluby, které mají vlastní právní subjektivitu a vlastní stanovy. Z toho vyplývá, že ustanovení NOZ nedopadají přímo na oddíly tělovýchovných jednot bez právní subjektivity, ale na samotnou tělovýchovnou jednotu. Avšak jednotlivé oddíly mají své zástupce v orgánech TJ, tedy i zástupci fotbalových oddílů by měli minimálně upozornit na nutnost věnovat aplikaci NOZ patřičnou pozornost.

I. OBECNÉ INFORMACE

Pozornost, kterou si NOZ v souvislosti s občanskými sdruženími vysloužil, má základ v následujících ustanoveních:

- zrušovací ustanovení § 3080 bod 154., kterým se **zrušuje zákon** č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů (na jehož základě stávající občanská sdružení existují)

a

- přechodné ustanovení § 3045 odst. 1, jenž stanoví, že účinností NOZ se sdružení podle zákona o sdružování občanů **považují za spolky ve smyslu NOZ** (dále jen „Spolky“)

Občanské sdružení registrované ke dni účinnosti NOZ u ministerstva vnitra, se považuje od této účinnosti za Spolek – tj. považuje se za zapsané v příslušném veřejném rejstříku a nemusí znovu žádat, aby bylo jako Spolek do rejstříku zapsáno. Stávající fotbalové kluby, mající formu občanského sdružení, tedy nepozbývají účinností NOZ svou právní subjektivitu, ale tato jim zůstává a je dále označována termínem **„právní osobnost“**.

Ustanovení § 214 – 302 NOZ obsahují zvláštní úpravu pro Spolek. Ustanovení je možné rozdělit na **kogentní** (donucovací - od jejich obsahu se nelze odchýlit) a **dispozitivní** (zákonná úprava platí, pokud stanovy Spolku neurčují jinak).

II. KOGENTNÍ (DONUCOVACÍ) USTANOVENÍ

Za kogentní je třeba považovat tento obsah ustanovení §§ NOZ o spolcích:

- **pro založení spolku**
  - nejméně 3 osoby
  - společný zájem, který je motivuje se spolčovat (je určujícím pro hlavní činnost spolku) v samosprávném a dobrovolném svazku členů
  - shoda těchto osob na obsahu stanov (minimálně název a sídlo, účel, práva a povinnosti členů nebo způsob jakým budou vznikat, statutární orgán)
- **pro název spolku**
  - Název spolku musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí však zkratka „z.s.“
  - Stávající spolky mají pro přizpůsobení názvu požadavkům NOZ stanovenu lhůtu do 2 let od účinnosti NOZ – tj. do 1. 1. 2016. Z tohoto pravidla je stanovena výjimka pro spolky, jejichž název sice odporuje ustanovením NOZ, ale které své označení užívají již dlouhodobě, je pro ně příznačné a nehrozí zaměnitelnost nebo klamavost takového názvu (§3042). Ve FAČR jsou stovky klubů či TJ, které užívají svůj název dlouhodobě a zaměnitelnost či klamavost nelze u nich předpokládat. V zákonné úpravě však není specifikováno, který soud či jiný subjekt bude rozhodovat o tom, co se rozumí slovem dlouhodobě, který název spolku je klamavý, zaměnitelný atd. Lze předpokládat, že tuto pravomoc bude mít rejstříkový soud. Prováděcí zákon však stále nebyl přijat, není známá rozhodovací praxe rejstříkového soudu, a proto lze jen doporučit, aby kluby vyčkaly se změnou názvu na přístup rejstříkových soudů k aplikaci tohoto ustanovení. Navíc dle předběžných informací, má být pojem „dlouhodobě“ vykládán poměrně volně. Výkonný výbor FAČR schválil dne 3.12.2013 novelizaci čl. 4 „Organizační směrnice pro činnost členských klubů, podle které změna názvu klubu spočívající jen v přidání výrazů „spolek“, „zapsaný spolek“ či zkratky „z.s.“ k současnému názvu nebude považována za změnu názvu podle této směrnice. To znamená, že kluby, které provedou pouze takovouto změnu názvu, nebudou povinny předkládat změnu názvu ke schválení VV FAČR (pouze jí nahlásí LPO FAČR z důvodu evidence) ani provést výměnu registračních průkazů.
- **pro vznik spolku či změnu stanov**
  - zápis do veřejného rejstříku
  - veřejný rejstřík vznikne na základě nového zákona, jehož vydání úprava NOZ předpokládá. Do účinnosti tohoto nového zákona (**zatím není přijat**) podléhají Spolky registraci podle zákona 83/1990 Sb. o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů – tj. registrují se u ministerstva vnitra, a to včetně veškerých změn názvu či stanov.
- **činnost spolku**
  - účel a činnost musí být v souladu s ustanovením § 144 a 145 NOZ (spolek nesmí být založen za účelem porušení práva nebo dosažení nějakého nekalého cíle)
  - hlavní činnost spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen, tedy provozování fotbalu a činnosti s tím související
  - činnost provozovaná vedle hlavní činnosti může spočívat v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, pokud je jejím účelem podpora hlavní činnosti nebo hospodárné využití majetku spolku (opět se zavádí pojem vedlejší hospodářská činnost)
  - zisk z činnosti spolku může být použit pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku (lze z něj tedy mj. i platit odměny trenérům popř. i hráčům, nelze však poskytovat dary cizím fyzickým a právnickým osobám)
- **členství ve spolku**
  - soulad stanov s ustanovením § 215 NOZ o dobrovolnosti spolčování („Nikdo nesmí být nucen k účasti ve spolku a nikomu nesmí být bráněno vystoupit z něho.“)
  - vznik členství – přijetím

- zánik členství – vystoupením, vyloučením
- přijetím členství – člen vyjadřuje vůli být vázán stanovami
- právo člena ve stanovené lhůtě nechat soudem přezkoumat rozhodnutí spolku o svém vyloučení
- **orgány spolku**
  - statutární orgán – musí být určen již při založení spolku ve stanovách (např. výbor, výkonný výbor, předsednictvo)
  - nejvyšší orgán – musí mít každý spolek (je jím členská schůze, pokud stanovy neurčí jinak – např. valná hromada, konference apod.)
  - právo člena i dalších osob ve stanovené lhůtě navrhnout soudu, aby vyslovil neplatnost rozhodnutí orgánu spolku pro rozpor se zákonem nebo se stanovami, nelze-li se dovolat neplatnosti orgánů spolku
- **zrušení a přeměna spolku**
  - přiměřeně podle ustanovení obecných pro právnické osoby – ustanovení § 168 a násl. NOZ a podle ustanovení zvláštních pro spolky – ustanovení § 268 a násl. NOZ; pokud by k takovému aktu mělo dojít, musí být výše uvedená ustanovení pečlivě nastudována. Není však třeba to řešit ve stanovách klubu (platí zákon)
- **zánik spolku**
  - výmazem z veřejného rejstříku

Od ustanovení NOZ upravujících shora uvedené okruhy se nelze odchýlit.

Představují minimum, které alespoň musí být v rámci fungování spolku zachováno. Tento stanovený rozsah nemůže být ve stanovách vyloučen nebo omezen.

Ustanovení stanov, která **odporují** donucovacím ustanovením NOZ, pozbývají dle §3041 závaznosti k 1. 1. 2014. Spolek musí nejpozději do **3 let od účinnosti NOZ, tedy do 1. 1. 2017, přizpůsobit stanovy NOZ** a doručit je orgánu veřejné moci, který vede veřejný rejstřík, do něhož je spolek zapsán. V případě, že spolek toto neučiní, příslušný rejstříkový soud ho k tomu vyzve a stanoví dodatečnou přiměřenou lhůtu ke splnění této povinnosti.

III. DISPOZITIVNÍ USTANOVENÍ

Všechna ustanovení, v nichž je uvedeno, že jejich obsah „**lze použít**“ nebo „**platí pokud stanovy spolku neurčí jinak**“, nebo že „**stanovy mohou určit**“, nebo že „**stanovy určí**“ jsou ustanovení **dispozitivní** – tedy ustanovení, jež stanoví zákonnou úpravu, která platí pro Spolek pouze v případě, že nepoužije obsah jiných ustanovení nebo si příslušné vztahy neupraví stanovami jinak.

Dispozitivně je tak upraveno zejména:

- možnost založit spolek „ustavující schůzí“
- možnost založit „pobočný spolek“ (jsou jimi KFS a OFS, pro praxi fotbalových klubů nepraktické)
- možnost zavést různé druhy členství ve spolku (a případně i spojit s nimi různá práva a povinnosti)
- možnost určit jiné způsoby vzniku členství než přijetím za člena
- možnost stanovit členský příspěvek
- možnost vést „seznam členů“ – jako institut podléhající režimu zákona o ochraně osobních údajů a stanovami určit zda bude či nebude zpřístupněn
- možnost stanovit konkrétní podmínky pro zánik členství kromě vystoupením či vyloučením a i v rámci těchto dvou institutů stanovit vlastní konkrétní pravidla, pro jejich aplikaci

- možnost upravit stanovami působnost jednotlivých orgánů spolku a kromě „povinných“ orgánů zřídit i „volitelné“ pokud je potřebuje – tj. kontrolní komisi, rozhodčí komisi (i působnost těchto orgánů může být upravena dle vnitřních potřeb konkrétního spolku – pouze však v mantinelech zákonné úpravy NOZ)
- možnost upravit stanovami podrobnosti průběhu zrušení spolku s likvidací a další

IV. Shrnutí základních změn a doporučení LPO FAČR

- Členské kluby mající charakter občanských sdružení se ze zákona stávají dnem 1.1.2014 spolky, aniž by musely znovu žádat o zápis do veřejného rejstříku či o členství ve FAČR.
- Do 1. 1. 2016 je třeba přizpůsobit název spolku novému občanskému zákoníku s výhradou podle §2042 (dlouhodobě používané názvy).
- Změna názvu spočívající pouze v připojení výrazu „spolek“, „zapsaný spolek“ či zkratky „z.s.“ ke stávajícímu názvu se nepovažuje za změnu názvu podle čl. 4 „Organizační směrnice pro činnost členských klubů“. Výměna registračních průkazů se v těchto případech neprovádí.
- Do 1. 1. 2017 přizpůsobit znění stanov (donucovací ustanovení) novému občanskému zákoníku.
- Přizpůsobit se ve stanovách terminologii NOZ (např. právní osobnost, svéprávnost).
- Podnikání či jiná výdělečná činnost může být jen vedlejší činností spolku a výnosy z něj musí směřovat do zabezpečení jeho činnosti či hospodárného využití majetku (údržba, investice).
- Spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku, zaniká výmazem z něho.
- Spolek má možnost získat status veřejné prospěšnosti (zákon vymezující tento status ovšem není dosud přijat); kluby budou včas informovány.
- Spolkové věci již nebudou v gesci Ministerstva vnitra, ale rejstříkových soudů (ale až po přijetí příslušného zákona); rovněž budou kluby informovány
- Návrh na změnu zápisu v rejstříku spolků (např. při změně stanov) se podává u příslušného rejstříkového soudu (po přijetí příslušného zákona – zatím u MV ČR).
- Spolek musí mít alespoň statutární orgán (výbor, výkonný výbor, předsednictvo apod.) a nejvyšší orgán (členská schůze, valná hromada, konference apod.). Statutární orgán může být zároveň nejvyšším orgánem (tuto praxi ovšem nedoporučujeme).
- Orgány spolku mohou být pojmenovány libovolně, pojmenování však nesmí působit klamavě.
- Rozhodnutí o vyloučení člena může být napadeno u soudu do 3 měsíců od doručení konečného rozhodnutí o vyloučení.
- Lhůta pro podání návrhu na neplatnost rozhodnutí jakéhokoli orgánu spolku k soudu činí 3 měsíce ode dne, kdy se o něm člen dozvěděl, nejvýš však 1 rok.

Vzhledem k tomu, že dosud nebyly schváleny prováděcí zákony k NOZ, není známa rozhodovací praxe a aplikace jednotlivých ustanovení NOZ rejstříkovými i obecnými soudy, doporučuje LPO FAČR klubům, aby s úpravou názvu a stanov svého klubu vyčkaly nejméně do schválení příslušných prováděcích zákonů.

Za optimální považujeme provést změnu názvu a stanov až po 15.valné hromadě FAČR, která se bude konat 7.6.2014 a bude mj. schvalovat novelizaci stanov FAČR, která bude také reagovat na ustanovení NOZ včetně dopadu do členských klubů.

Veškeré dotazy či nejasnosti můžete kdykoli řešit mailovým či telefonickým dotazem na legislativně-právní oddělení FAČR .

V Praze dne 6.12.2013

LPO FAČR